

اکسیر جهانی را می‌شناسید؟

آیا می‌دانید گیاهی که ما آن را به نام «دنان تیژکرک» می‌شناسیم توسط سازمان بهداشت جهانی به نام اکسیر جهانی شناخته می‌شود.

آیا می‌دانید گیاهی که ما آن را به نام «دنان تیژکرک» می‌شناسیم توسط سازمان بهداشت جهانی به نام اکسیر جهانی شناخته می‌شود.

«علی فرضی‌نژاد» کارشناس گیاهان دارویی، در گفت‌وگو با خبرنگار خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا)، منطقه‌ی ایلام، اظهار کرد: «خرفه» که در زبان محلی به آن «دنان تیژکرک» یعنی تیزکننده‌ی دندان گیاهی می‌گویند به وفور در اکثر مناطق مختلف استان ایلام رشد می‌کند و در زمان قدیم و به‌صورت سنتی استفاده‌های زیادی از این گیاه می‌شده است. نام محلی این گیاه را به این خاطر نهادند چون معتقد بودند کندی دندان را برطرف و در اصطلاح دندان را تیز و برنده‌تر می‌کند.

وی ادامه داد: نام فارسی آن خرفه و اسم علمی آن *Portulaca Oleracea* و از تیره پرتولاکاسه (*Portulacaceae*) است که برگ‌های گوشتی و بذره‌های سیاه ریز دارد و گیاهی است علفی، گوشتدار و یک‌ساله با ساقه‌هایی خوابیده به رنگ قرمز که گل‌هایی کوچک و به رنگ زرد دارد.

مدیر مرکز خدمات تخصصی جهاددانشگاهی واحد استان ایلام با بیان این‌که نژادهای وحشی این گیاه عمدتاً ساقه‌های گسترده بر سطح زمین ولی نژاد پرورش‌یافته آن ساقه‌ای ضخیم، گوشتدار به وضع قائم و به ارتفاع 10 تا 11 سانتی‌متر دارند، تصریح کرد: «دنان تیژکرک» یا «پریپلک» گیاهی است که به‌صورت سبزی مورد استفاده قرار گرفته و هم‌اکنون هم طرفداران زیادی دارد و معمولاً به‌صورت خودرو در باغچه منازل، کنار جوی‌ها و در مناطق مرطوب می‌روید.

فرضی‌نژاد تصریح کرد: اکنون کشف‌های مهمی در مورد این گیاه انجام شده و توسط سازمان بهداشت جهانی لقب اکسیر جهانی (*Global panacea*) به آن داده شده و از سوی این سازمان متداول‌ترین گیاه دارویی مورد استفاده در جهان ذکر شده است.

وی با بیان این‌که معمولاً قسمت‌های هوایی این گیاه که شامل برگ، ساقه و دانه‌های آن است، مورد استفاده قرار می‌گیرد، تصریح کرد: خرفه (دنان تیژکرک) از نظر طبیعت طبق نظر حکمای طب سنتی خیلی سرد و تر و دارای نیروی قابضه است و در درمان اختلالات و التهابات مجاری ادراری مؤثر است. در طب سنتی به‌عنوان تب بر، ضد عفونی‌کننده، ضد اسکوربوت (بیماری‌های ناشی از کمبود ویتامین C)، ضد اسپاسم، مدر و ضد کرم استفاده می‌شود این گیاه در مصرف داخلی قطع‌کننده و بندآورنده‌ی خون‌ریزی است.

مدیر مرکز خدمات تخصصی جهاد دانشگاهی ایلام گفت: عصاره ساقه و برگ آن برای درمان بیماری‌های کبدی مفید است و از جوشانده این گیاه که آب آن گرفته‌شده و در معالجه اسهال و برای برطرف کردن سرفه، تسکین دردهای سینه و سوزش مجرای ادرار و مثانه استفاده می‌شود.

فرضی‌نژاد ادامه داد: مصرف خوراکی «خرفه» به‌عنوان سبزی خام و یا پخته همراه با پیاز و روغن برای تقویت روده‌ها، قطع اسهال و تب بر به‌عنوان میان وعده در نزد اهالی ایلام استفاده می‌شود مصرف خام برگ و ساقه آن به‌صورت سالاد و همراه با سرکه برای درد کلیه مفید است.

وی خاطرنشان کرد: ضماد ریشه دنان تیژکرک (خرفه) برای رفع زگیل پوستی استفاده می‌شود. جویدن برگ آن به مقدار کم، کندی دندان را برطرف می‌کند و زیاد جویدن آن کندی دندان ایجاد می‌کند این گیاه در دامپزشکی برای درمان بیماری‌های تب‌دار و برای خنک کردن بدن، دفع سموم و تصفیه‌ی خون به‌صورت پودر و جوشانده استفاده می‌شود.

این کارشناس گیاهان دارویی تصریح کرد: خرفه، 11 تا 15 درصد آب، مواد لعابی، پکتین، مواد چرب، هیدرات‌های کربن، کلسیم، فسفر، تیامین، نیاسین، ریبولوین، منیزیم، منگنز، پتاسیم، سدیم دارد و اگر در محیطی فقط یکبار کشت شود نه‌تنها هر سال در آنجا به‌طور خودرو ظاهر می‌شود، بلکه در اطراف آن منطقه نیز توسعه می‌یابد.